

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЛУКІВНИЦТВО ТА ГАЗОНИ»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр
Спеціальність – 206 “Садово-паркове господарство”
Освітня програма – “Садово-паркове господарство”
Рік навчання 3, семестр 5
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0
Мова викладання українська

Лектор курсу

Колесніченко Олена Валеріївна, д. б. н., професор

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну
olena.kolesnichenko@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1125>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

В курсі розглядаються теоретичні та практичні аспекти інтродукції видів газонних трав та їх еколого-біологічні характеристики; детально розкриваються питання класифікації газонів і оцінки їх декоративності; комплекс питань зі створення та утримання класичних та альтернативних газонів різного функціонального призначення; висвітлено теоретичні та практичні основи селекції і насінництва основних видів газонних трав в Україні та за кордоном, організація сортового насінництва газонних трав.

Метою вивчення дисципліни «Лукивництво і газони» є підготовка фахівців садово-паркового господарства, які володіють теоретичними знаннями й практичними навичками щодо створення, утримання та реновації класичних та альтернативних газонних покриттів в урбосередовищі. На курсі розглядаються теоретичні та практичні аспекти інтродукції видів газонних трав та їх біологічні характеристики; детально розкриваються питання класифікації газонів і оцінки їх декоративності; комплекс питань зі створення і утримання класичних та альтернативних газонів різного призначення; висвітлено теоретичні та практичні основи селекції і насінництва основних видів газонних трав в Україні та за кордоном.

Основна мета вивчення дисципліни «Лукивництво і газони» – оволодіння теоретичними основами створення та утримання класичних та альтернативних газонів з урахуванням сучасних досягнень вітчизняної і світової науки, формування практичних навичок щодо добору видів газонних трав, визначенню норм їх висіву, створенню газонів різного призначення, догляду за ними та ремонту.

Дисципліна включає комплекс теоретичних і практичних питань й положень щодо набуття знань та досвіду створення класичних та альтернативних газонних покриттів. Базисом є знання та навички, здобуті студентами в процесі вивчення дисциплін «Ботаніка», «Квітникарство», «Образотворче мистецтво».

Метою вивчення дисципліни «Лукивництво і газони» є підготовка спеціалістів садово-паркового господарства, які володіють теоретичними основами проектування, створення та утримання газонів з урахуванням сучасних досягнень вітчизняної та світової науки, формування практичних навичок по догляду за газонами, добору газонних трав й норм висіву їх насіння.

Завдання вивчення дисципліни полягають у формування фахівців, здатних: самостійно створити газонні покриття різного призначення; проводити комплекс робіт по догляду за існуючими газонними покриттями; проектувати та експлуатувати систему поливу газону.

Вимоги щодо знань і вмінь, набутих внаслідок вивчення дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:
теоретичні основи інтродукції газонних трав, проектування, створення й утримання культурних багаторічних газонів;
класифікацію та агробіологічну характеристику газонних трав;
методи боротьби з небажаною рослинністю, збудниками хвороб та шкідниками на газонних покриттях;
норми висіву насіння газонних трав.

вміти:

володіти термінологічним апаратом, користуватися навчальною, методичною та науковою літературою;

практично застосовувати набуті теоретичні знання, а саме: підготувати ґрунт та насіння для посіву, створювати газонні покриття різного функціонального призначення;

підібрати відповідні газонні трави та вегетативно їх розмножити;

боротися з бур'янами, шкідниками та хворобами газонів;

використовувати здобуті знання в навчально-практичній та професійній сферах діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово- паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

ФК 4. Здатність формувати й підтримувати в належному стані газонний покрив об'єктів садово-паркового господарства.

ФК 10. Здатність проводити інвентаризацію зелених насаджень.

ФК 15. Здатність здійснювати фітооптимізацію антропогенно змінених ландшафтів різного функціонального призначення з врахуванням особливостей умов урболандшафтів.

Основна мета вивчення дисципліни «Луківництво і газони» – оволодіння теоретичними основами створення та утримання газонів з урахуванням сучасних досягнень вітчизняної і світової науки, формування практичних навичок щодо створення класичних та альтернативних газонів різного функціонального призначення, догляду за ними та ремонту.

Луківництво і газони – система наукових, економічних, організаційно-технічних заходів, що направлені на створення, формування і збереження класичних та альтернативних газонних покриттів різного призначення в умовах аридизації клімату для поліпшення екологічної ситуації в населених пунктах.

У процесі вивчення дисципліни “Луківництво та газони” студенти повинні оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками щодо створення, утримання, реновації та управління високо декоративними класичних та альтернативних газонів різного функціонального призначення, стійких проти впливу несприятливих абіо- та біотичних чинників зовнішнього середовища.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				

Модуль I				
Тема 1 Вступ. Історія		Знати класифікацію газонів за	Вивчити класифікацію газонних покриттів	5
виникнення та поширення газонів. Газони в ландшафті.	1/4	функціональним призначенням.	різного функціонального призначення. Результати оформити у вигляді презентації.	
Тема 2 Методичні основи інтродукції основних видів газонних трав, теоретичні та практичні аспекти.	1/4	Вивчити біологічні основи інтродукції та добору асортименту рослин для газонної культури.	Вивчити методи оцінювання якості газонного травостою. Результати оформити у вигляді презентації.	5
Тема 3 Методи та показники екологічної та експлуатаційно-механічної оцінки основних видів газонних трав.	2/4	Знати методи екологічної та експлуатаційно-механічної оцінки основних видів газонних трав.	Вивчити методи оцінки основних видів газонних трав. Результати оформити у вигляді презентації.	6
Тема 4 Класифікація газонних трав.	2/4	Знати класифікацію основних видів газонотвірних видів рослин.	Вивчити різні типи класифікації газонотвірних видів рослин. Результати оформити у вигляді презентації.	6
Всього:	6/16			22
Модуль II				
Тема 5 Екологія та біологія основних видів газонних трав.	2/4	Знати біологію та екологію основних видів трав, придатних для формування газонних покриттів родів: тонконіг (<i>Poa</i>), костриця (<i>Festuca</i>), мітлиця (<i>Agrostis</i>).	Підібрати різні види газонних трав для створення газонних покриттів різного функціонального призначення. Результати оформити у вигляді презентації.	6
Тема 6 Екологія та біологія основних видів рослин для газонних покриттів.	2/4	Знати біологію та екологію видів рослин, придатних для формування газонних покриттів з родів: пажитниця (<i>Lolium</i>), пирій (<i>Agropyron</i>), паспалум (<i>Paspalum</i>), цойція (<i>Zoysia</i>), лядвинець (<i>Lotus</i>), конюшина (<i>Trifolium</i>), люцерна (<i>Medicago</i>).	Підібрати різні види газонних трав для створення газонних покриттів різного функціонального призначення. Результати оформити у вигляді презентації.	6
Всього:	4/8			23
Модуль III				
Тема 7 Методичні основи створення газонів. Формування ділянки під газон (вибір ділянки, пластика ґрунту). Механізація виробничих процесів облаштування газонів, технологічні схеми механізованих робіт.	1/2	Знати технології підготовки ґрунту, облаштування газонів, підготовки насіння (посівна якість насіння, строки та способи посіву, зберігання насіння). Знати особливості технологій створення газонів: висіву суміші насіння, гідропосіву, дернування та висаджування посадкового матеріалу трав.	Знати технології підготовки ґрунту для створення газонів. Результати оформити у вигляді презентації. Вивчити технологічні аспекти виконання робіт. Результати оформити у вигляді презентації.	12

Тема 8 Особливості створення спортивних газонів. Особливості облаштування мавританських газонів.	1/1	Знати технології створення спортивних газонів. Знати основні види газонотвірних та красивоквітучих видів рослин, придатних для створення спортивних і мавританських газонів. Норми висіву насіння квіткових культур.	Ознайомитись із видовим різноманіттям квіткових рослин, що використовуються для створення мавританських газонів. Результати оформити у вигляді презентації.	6
Тема 9 Догляд за газонами.	1/1	Вивчити технології опоряджувальних робіт під час експлуатації газонів. Боротьба з бур'янами. Полив і підживлення газонного травостою.	Скласти технологічну карту робіт зі створення та догляду за газонними покриттями. Результати оформити у вигляді презентації.	6
Тема 10 Захист газонів від шкідників та збудників хвороб. Утримання газонів в зимовий період.	1/1	Засвоїти технологічні аспекти захисту газонів від шкідників та збудників хвороб. Знати правила утримання газонів в зимовий період.	Ознайомитися з технологічними аспектами захисту газонів від шкідників та збудників хвороб, ознайомитись із особливостями утримання газонів в зимовий період. Результати оформити у вигляді презентації.	6
Тема 11 Ренованція газонних покриттів	1/1	Знати правила обстеження газонних покриттів. Засвоїти принципи планування робіт з реновації газонних покриттів. Вміти розробляти технологічні карти щодо здійснення реновації газонних покриттів.	Ознайомитися з організацією та технологічними операціями щодо створення, утримання та реновації газонних покриттів різного функціонального призначення на території НУБіП України, структурою відділу озеленення та благоустрою Університету. Результати оформити у вигляді презентації.	5
<i>Всього:</i>	5/6			24
<i>Всього:</i>	15/30			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедайтнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (лікарняний, конференція, спортивні змагання тощо).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч., із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення такого явища атестація припиняється, результати роботи вважаються незадовільними. Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану джерельну

	базу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із адміністрацією ННІ). Пропущені, без поважних причин, заняття потрібно відпрацювати. Зміст і обсяги завдань для відпрацювання пропущених без поважних причин занять визначає лектор (викладач) дисципліни.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів	
	заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- основна

- Атаманюк Ю. А., Костюченко Л. Л., Остапенко Я. В. Реконструкция городских зеленых насаждений. Київ : Будівельник, 1987. 240 с.
- Артамонов Б. Б. Аналіз впливу мікрокліматичних зон на процеси кліматоутворення у містах в умовах глобальної зміни клімату. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2013. №23,133–137. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvntu_2013_23
- Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів : навчальний посібник для ВНЗ. Київ : 2001. 299 с.
- Бунін В. О. Квітникарство : довідник. Львів : Світ, 1994. 152 с.
- Bowler D. E., Buyung-Ali L., Knight T. M., Pullin A. S. Urban greening to cool towns and cities: A systematic review of the empirical evidence. *Landscape and Urban Planning*, 2010. № 97,147–155. URL:<http://dx.doi.org/10.1016/j.landurbplan.2010.05.006>.
- Головач А. Г. Газоны, их устройство и содержание : учебное пособие. Ленинград : Академия наук СССР, 1955. 336 с.
- Гончарук Е. І. Комунальна гігієна: підручник. Київ: Здоров'я, 2006. 792 с.
- Georgi N., Tzesouri A. Monitoring Thermal Comfort in Outdoor Urban Spaces for Bioclimatic Conditions Environment. 1st WSEAS International Conference on landscape architecture, Algarve, Portugal, 2008. 98–103. URL: <http://www.wseas.us/e-library/conferences/2008/algarve/LA/13-588-398.pdf>
- Herrington L. P., Vittum J. S. Human Thermal Comfort in Urban Outdoor Spaces. Proceedings of the conference on metropolitan physical environment, Upper Darby, PA, USA, 1997. 130-138. URL: http://www.nrs.fs.fed.us/pubs/gtr/gtr_ne25/gtr_ne25_130.pdf
- Jylha K., Fronzek S., Tuomenvirta H., Carter, T.R. Changes in frost, snow and Baltic sea ice by the end of the twentyfirst century based on climate model projections for Europe. *Climatic Change*, 2008. № 86, 441–462. URL: <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10584-007-9310-z>.
- Екологічна оцінка стану деревних рослин і забруднення навколишнього середовища промислового міста. URL: <http://www.nauka-shop.com>.
- Закон України «Про благоустрій населених пунктів» від 6 вересня 2005 року № 2807-IV (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, N 49, ст.517). (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 509-VI (509-17) від 16.09.2008, ВВР, 2008, N 48, ст.358 N 1704-VI (1704-17) від 05.11.2009, ВВР, 2010, N 5, ст.41 N 3038-VI (3038-17) від 17.02.2011, ВВР, 2011, N 34, ст.343). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2807-15>.
- Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

21. Klimas, E., Lideika, M. Sustainable development: greening and urban agriculture in Lithuania. *Journal of property planning and environmental law*, 10, 3, 240-254. URL: <https://doi.org/10.1108/JPEL-03-2017-0010>.

22. Комплексна міська цільова програма екологічного благополуччя міста Києва на 2022-2025 роки. URL: <https://ecodep.kyivcity.gov.ua/files/2021/5/24/Prog.pdf>.

23. Кузнєцов С. І., Левон Ф. М., Пилипчук Ф. М. Екологічні передумови оптимізації вуличних насаджень Києва. *Питання біоіндикації та екології. Запоріжжя* : ЗДУ, 1998. № 3. С. 57–64.

24. Кучерявий В. П. *Озеленення населених місць: підручник*. Львів : Світ, 2005. 456 с.

25. Лаптев О. О. *Газони : підручник*. Київ. : 1970. 132 с.

26. Мусієнко М.М. *Екологія рослин: підручник*. Київ: Либідь, 2006. 432 с.

- додаткова

1. Земельні ділянки та реєстр зелених зон. URL: https://gis.kyivcity.gov.ua/green_zones/?fbclid=IwAR1gvy9pBxRoc6WS5cb5KicEkrUB6SOcRJk3R2XXVXmlUZFQ9GVntFQLryc.

2. Зібцева О. В. Щодо екозбалансованості території малого міста. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Лісівництво та декоративне садівництво*, 2017. № 278. С. 186–193.

3. Зубричев О. С., Ніколаєнко О. С., Олійник Ю. С. Основні етапи виникнення і формування рекреаційно – розважальних територій міського середовища. *Містобудування та територіальне планування: Науково-технічний збірник*. Київ, КНУБА, 2012. № 44. С. 373–380.

4. Казанцев Т., Халаїм О., Василюк О. *Адаптація до змін клімату: зелені зони на варті прохолоди*. Київ : Зелена Хвиля, 2016. 40 с.

5. Markus M., Savini F. The implementation deficits of adaptation and mitigation: green buildings and water security in Amsterdam and Boston. *Planning theory & Practice*, 2016. № 17, 497-515. URL: <https://doi.org/10.1080/14649357.2016.121066>.

6. Maas J., Verheij R. A., Vries S. Green space, urbanity, and health: How strong is the relation? *European Journal of Public Health*, Vol. 15, Supplement 1, 2005.

7. Massey E. E. Experience of the European Union in Adaptation to Climate Change and its Application to Ukraine. Report of OSCE, 2012. URL: <http://www.osce.org/secretariat/93302?download=true>.

8. Місцевий розвиток. URL: <http://cba.org.ua>.

9. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 07.12.2007 № 198. Про затвердження норм висаджування розсади квітково-декоративних рослин при створенні і ремонті квітників у населених пунктах. URL: <http://document.ua/normi-visadzhuвання-rozsadi-kvitkovo-dekorativnih-roslin-pr-nor8167.html>.

10. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України Про затвердження рекомендацій із розроблення правил благоустрою території населеного пункту №32 від 31.05.07. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.23753.0>.